

WŁOCŁAWSKIE

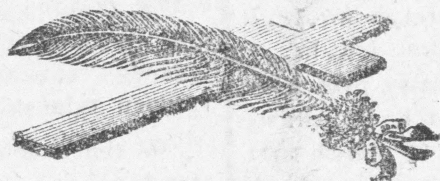
Toruń
Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII.

Adres Redakcji
Redakcja rękopisów nadesłanych
REDAKTOR PR

Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.
nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; proszę, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmowane są do g. 12.
ODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIELI I ŚWIĄT, OD GODZINY 2-EJ DO 3-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26.

Prenumerata:
za miesiąc mk.
1500, na prow.
mk. 1900. Za
odnoszenie do
domu doliczają się
300 mk.
Ogłoszenia za
wiersz nonparel.
Pierwsza strona
300 mk., druga i
trzecia 225 mk.,
czwarta 8-linowa
100 mk. Ogł.
drobne po 50 m.
za wyraz, tłust.
druk podwójnie.
Najm. ogł. 500
mk. Dla zagran.
ceny o 200 proc.
wyższe.

Ś.

P.

PIOTR ADAMSKI

b. długoletni pracownik Włocławskiego Tow. Wzajemnego Kredytu
ostatnio W-dyrektor Banku Kujawskiego w Włocławku

rozstał się z tym światem w dniu 22 listopada 1922 roku.

W zmarłym tracimy oddanego i pożytecznego pracownika, który pozostawia po sobie jasną pamięć i szczery żal.

Zarząd Banku Kujawskiego w Włocławku.

PRACOWNIA ARTYSTYCZNA
RZEŹBIARSKO - KAMIENIARSKA

B. DOBRZYŃSKIEGO

w Włocławku, Aleja Szopena Nr. 45
mieszkanie prywatne Botaniczna 27, 4

wykonywa:

Pomniki, gro-
bowce z granitu,
marmuru, ka-
mienia i betonu.

FR. ZIELIŃSKI.

Uwagi powyborcze.

I.
Wybory do parlamentu są zawsze wykładnikiem liczebnego ustosunkowania się sił poszczególnych obozów politycznych w państwie, a porównanie rezultatów wyborów ostatnich z poprzednimi daje możliwość czynienia spostrzeżeń co do procesu, jaki odbywa się w sferze politycznego świadomości narodu i stosunku jego do zagadnień i spraw znaczenia państwowego. Zasadnicza cecha ustroju państwa demokratycznego polega na tem, że w życiu i rozwoju państwo-

wości demokratycznej udział biorą wszyscy obywatele; ich wierzenia polityczne, ich stopień urobienia społecznego i politycznego, zrozumienie i odczucie potrzeb kraju oraz stopień zdolności do ofiarnego czynu na rzecz kraju — są decydującymi czynnikami w procesie trwania państwa. Pomysłny rozwój państwa stoi w prostej, a bezwzględnej zależności od tych czynników. Wybory zaś ujawniają ten ukryty i bez nich dość trudny do uchwycenia proces, jaki stale, bez przerwy, odbywa się w zbiorowej

duszy narodu; w tem pojęciu wybory nie są zwycięstwem tej lub innej partii politycznej, gdyż same w sobie nie tworzą istoty życia politycznego; są bowiem tylko ujawnieniem, stwierdzeniem nazewną, tego stanu, jaki naród w całej ciągłości swego wewnętrznego rozwoju przeżywał w momencie dokonywania wyborów; są poszczególnymi etapami w procesie zbiorowego kształcenia się naszej duszy politycznej. Jako wyraz tego stanu, mają ogromne znaczenie praktyczne, często o losach narodu decydujące, gdyż są zewnętrznym nakazem jego dalszego życia politycznego, decydują o dalszym rozwoju jego państwowości. W takim rozumieniu ostatnie wybory dały znaczne zmiany w układzie sił politycznych Polski i wykazały, że w psychicznej organizacji narodu musiały zajść zmiany, które w czasie wyborów dały takie, a nie inne przesunięcia politycznych sił narodu.

Ważne, wprost konieczne, nie tylko dla działacza społecznego i politycznego, ale dla każdego z nas, jest poznanie tych czynników i przyczyn, które w zbiorowej świadomości po-

Jęczmień

w wagonowych partjach

KUPUJE

Browar i Słodownia

w Włocławku

ul. Łęska 28, tel. Nr. 30.

litycznej narodu, w całej jego masie, wytworzyły te, a nie inne zmiany.

Do zmian tych należą:

przesunięcie się sił politycznych od środka ku skrzydom Sejmu, na skutek czego znikły wszystkie ugrupowania polityczne środkowe dawnego Sejmu;

wzrost sił obozu narodowego, czego główną przyczyną: świadomość narodowa miast;

wzrost socjalizmu na wsi;

zwycięstwo żydów i Niemców.

Pod wpływem przejawu naszego życia politycznego wytworzyło się w narodzie zrozumienie konieczności zajęcia zdecydowanego stanowiska. Da-

DACHÓWKĘ pięknie wypaloną, pierwszej i drugiej klasy, mianowicie: Karpiówkę, falcówkę, mniuch-mniszkę,
CEGLĘ MASZYNOWĄ,
WAPNO, CEMENT
I TRZCINĘ SUFITOWĄ
 POLECA: **JAN KLĄBECKI** Brzeska 8
 WŁOCŁAWEK

wne „Centrum” istnieć przestało; jego dawni zwolennicy zrozumieli potrzebę stanowienia jednolitego frontu narodowego w celu obrony naszego bytu państwowego, zagrożonego przez socjalizujące stronnictwa lewicy i przeszli do bloku narodowego. Świadomość tego niebezpieczeństwa oparła się usilnej agitacji „Centrum”; obóz stronnictw narodowych zyskał przeszło 30 posłów; zamiast dawnych 132, posiadać będzie w nowym Sejmie 160 kilku, czyli większość w całym zespole stronnictw wyłącznie tylko polskich nowego Sejmu. Znaczący to: świadoma groźba położenia, znaczna część narodu polskiego stanęła pod sztandarem jedności narodowej i gdyby Sejm nasz był w składzie swym jednolicie polskim, jako wyraz woli tylko narodu polskiego, to obóz narodowy miałby w nim większość. Wzmocnienie obozu narodowego ma zasadnicze znaczenie w układzie sił politycznych naszego narodu; większe jednak znaczenie posiada, jako widomy znak wzrostu świadomości narodowej w ogólnym procesie politycznego dojrzewania naszego narodu. A przyczyn tego wzrostu szukać należy w naszych miastach; miasta nasze przewodzą u nas w procesie rozwoju narodowej świadomości.

Tak jest! Zmianę tę musimy sobie jasno uświadomić i według istotnej wartości ocenić. Nasze miasta stają się polskimi, nie z wyglądu wprawdzie, ale z ducha swego, ale z istoty swoich narodowych uczuć; obok inteligenta stanął robotnik polski i polski rzemieślnik; podali sobie bratnie dłonie, aby zgodnym wysiłkiem, ramię przy ramieniu, bronić najświętszych praw narodu; a na ich sztandarach, obok Częstochowskiej, Orzeł Biały, a ich zawołaniem „Bóg i Ojczyzna”. Do przyczyn tak szybkiego wzrostu świadomości narodowej miast naszych, jeszcze tak niedawno czerwonych, zaliczyć należy:

Większe ogólne wyrobienie umysłowe, dające większą łatwość krytycznego ujmowania przejawów naszego życia politycznego i państwowego. Znacznie większe skupienie w mieście inteligencji ułatwia bezpośrednią wymianę myśli, a przy ciągłym i bezpośrednim współżyciu ludzi rozmaitego stopnia urobienia umysłowego ułatwia mniej urobionym krytyczne ujmowanie zjawisk naszego życia politycznego. A przyznać należy, że znaczna część inteligencji w miastach naszych zrozumiała swoją rolę przywódców, jaką im Ojczyzna wyznaczyła, i z całą świadomością, pomimo wyczerpania w ciężkiej walce o byt materialny, ten szczytny obowiązek spełnia. Pod jej to głównie wpływem odżyły dawne tradycje narodowe w sferze rzemieślników, którzy dziś w wielu miastach mogą być wzorem patriotyzmu. A pod ich twórczym tchnieniem miłości Ojczyzny topnieją chimeryczne mrzonki socjalizmu. I dziś już rozumie mieszczanin, że pierw, zanim będzie zdolnym bratnią miłością pokochać żyda lub chińczyka, winien swą miłość oddać swym bliższym braciom — polakom. On czuje

to, nieraz nieświadomie, wszystkim włóknami swojej polskiej duszy i tę świętą miłość Ojczyzny czerpie z najczystszych źródeł miłości chrześcijańskiej. A czyni to nie z nakazu Marksa, ale z potrzeby polskiej duszy.

D. c. n.

Zwołanie Sejmu i Senatu.

W wczorajszym „Monitorze Polskim” ogłoszono dekret o zwołaniu Sejmu i Senatu. Dekret ten brzmi:

Na mocy art. 3 ustawy przechodzącej z d. 18 maja 1921 r. do ustawy konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r. w sprawie tymczasowej organizacji władzy zwierzchniej Rzeczypospolitej, wybrany na skutek dekretu z dnia 18-go sierpnia 1922 r. o zarządzeniu wyborów do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 593) Sejm i Senat zwołuję do miasta stołecznego Warszawy na dzień 28-my listopada 1922 r.

Dan w Warszawie, dnia 17-go listopada 1922 r.

Naczelnik Państwa
 (—) Józef Piłsudski.
 Prezydent ministrów
 (—) Julian Nowak.

Polska i Austria.

Aj. Wsch. donosi z Wiednia:

W czasopiśmie „Osten” poświęconem interesom Polski pojawił się wywiad z austriackim Ministrem Spraw Zagr. p. Grünbergiem na temat austriackiej polityki Wschodniej. O stosunkach Austrii z Polską powiedział p. Minister:

Stosunki Austrii z Polską w ostatnich czasach bardzo się zacieśniły, co znalazło wyraz w formalnym i definitywnym utworzeniu stałych poselstw w Wiedniu i w Warszawie. Państwo polskie już podczas obrad genewskich wyraziło w sposób godny uznania gotowość do wzięcia udziału w akcji ratunkowej dla Austrii. Również udało się stalinizować układ handlowy austriacko-polski. W Polsce traktat ten uzyskał już zatwierdzenie Sejmu, w Austrii uzyskał zatwierdzenie w najbliższym czasie. Trzeba będzie jednak jaknajprędzej uzupełnić ten traktat przez dodatkową umowę, a przede wszystkim ukończyć obrady o wzajemnej ochronie prawnej.

Napady na Polaków w Gdańsku.

GDĄSK (AW) W ostatnim czasie znowu zdarzają się napady na Polaków, używających języka ojczystego na ulicach Gdańska. Ostatnio napadnięto na dwu Polaków, obywateli gdańskich, wracających tramwajem z pracy na etapie reemigracyjnym. Napastnicy zażądali najpierw od konduktora, aby zabronił robotnikom używania języka polskiego, a gdy ten odmówił rzucili się na nich i dotkliwie poturbowali.

Polska i Gdańsk.

Co mówi o stosunkach polsko-gdańskich minister Pluciński.

Wobec zaostrenia się stosunków polsko-gdańskich w ostatnim czasie, dzienniki gdańskie zwróciły się do generalnego komisarza Rzeczypospolitej z prośbą o wyjaśnienie powodów. Minister Pluciński, stwierdzając, że stosunki te ostatnio uległy zaostreniu oświadczył co następuje. Aby móc zorjentować się w obecnym stanie stosunków między Polską a Gdańskiem należy zaznaczyć, że konwencja paryska z 9 listopada 1920 roku i umowa warszawska z 24 października 1921 nie wyczerpała całokształtu wzajemnych stosunków. Obie strony były zgodne, że umowa warszawska reguluje tylko te sprawy, których uzgodnienie mogło nastąpić. Równocześnie pozostawiono otwarty cały szereg spraw zasadniczej natury, co do których postanowiono doczekać, praktycznego stosowania ustaw i rozporządzeń gdańskich.

W tym stanie rzeczy rząd polski starał się na każdym kroku robić wszędzie ułatwienia dla gdańskich obywateli, dla gdańskich towarzystw i dla wszystkich spraw, gdzie Gdańsk był interesowany. Wydawał zarządzenia do wszystkich władz administracyjnych Rzeczypospolitej, że obywatel gdański ma być traktowany jak obywatel polski. Przy wyjeździe za granicę Rzeczypospolitej obywatel gdański jest w porównaniu do obywatela polskiego uprzywilejowany. Obywatel polski płaci za zezwolenie na każdorazowy wyjazd za granicę z tysiące marek polskich, obywatel gdański jednak płacił za tę samą wzię wyjazdową 10 marek niemieckich, względnie razem z taksą za drogę powrotną marek 20.

Jak najdalej idące ułatwienia zaprowadził rząd polski w ruchu towarowym między terytorjum gdańskim a Polską. Wszelkie produkty przemysłu gdańskiego miały wolny zbył w całej Polsce bez żadnych opłat, ograniczeń lub rejestracji z wyjątkiem tylko takich towarów, dla których Gdańsk nie dostosował dotąd swoich ustaw i swoich opłat do ustaw polskich. Tak samo mógł Gdańsk zakupywać wszelkie surowce, wszelkie artykuły żywnościowe i opałowe w Polsce i przewozić je do Gdańska bez żadnych ograniczeń, opłat lub rejestracji. Co więcej, na życzenie senatu gdańskiego rząd polski zgodził się w każdym wypadku na wydawanie przez senat zakazu wywozu z Wolnego Miasta do Polski mleka, masła, sera i cukru oraz zezwolił wykonywać rybołówstwo na wodach polskich rybakom gdańskim, pragnąc uniknąć wszystkiego, coby mogło utrudnić wyżywienie ludności gdańskiej.

Od kwietnia br. weszły w Polskę w życie wszystkie te udogodnienia i ułatwienia dla Gdańska. Rząd polski spodziewał się i przypuszczał, że i ze strony senatu Wolnego Miasta zostaną zastosowane wszelkie przepisy zawartych umów i że w sprawach jeszcze otwartych Gdańsk zajmie stanowisko przychylnie wobec polskich obywateli, polskich towarzystw zarobkowych, polskiej mniejszości, wogóle wobec wszystkich spraw, gdzie Polska jest interesowana. Na mocy takiej wzajemności mógłby w bardzo krótkim czasie Gdańsk stać się najwięcej kwitnącem miastem portowym na Bałtyku, zachowując przytem najzupełniej swoją wewnętrzną autonomję po-

lityczną pod kontrolą i opieką Ligi Narodów. Rząd polski nie wysuwał żadnych pretensji do ingerencji w wewnętrzne sprawy autonomiczne Gdańska.

Na pierwszy plan wysuwa się traktowanie obywateli i towarzystw polskich na terytorjum Wolnego Miasta. Mimo ciągłych przedstawień ustnych i pisemnych rządu polskiego o zniesienie wszystkich przepisów ograniczających swobodę obywateli i towarzystw polskich, senat Gdańska nie tylko ich nie zniósł, ale stale wprowadza coraz to nowe przepisy, skierowane przeciw obywatelom polskim, towarzystwom polskim i interesom samego państwa polskiego.

Według art. 33 konwencji paryskiej zobowiązał się Gdańsk do niewydawania żadnych ustaw i przepisów administracyjnych przeciw obywatelom polskim, przeciw osobom polskiej narodowości, lub językowi polskiemu. Mimo to wprowadza się coraz to nowe przepisy wobec Polaków.

Podczas największego ożywienia sezonu letniego w lipcu br. rozpoczęto publiczność wsiadającą do pociągów warszawskich otaczać kordonem policji i po długim czekaniu przeprowadzać indagację pasażerów. Skargi, które na tem tle odbierał komisariat w Gdańsku i rząd polski w Warszawie, były niezliczone. Przy tego rodzaju zarządzeniach poturbowano szczególnie dzieci wracające z wybrzeża i pogubiono część bagażu. Poza tem wydano w ostatnich czasach najróżniejsze przepisy, wniesiono ustawy wyjątkowe, które w rzeczy samej ukrycie skierowane są przeciw obywatelom polskim, jak projekt ograniczenia nabywania nieruchomości, jak projekt ograniczenia przyjmowania pewnej kategorii robotników zakaz wywieszania czasopism polskich i projekt usunięcia napisów polskich na miejscach publicznych, odmowa założenia w Gdańsku akademii handlowej polskiej na wyłączny koszt fundatora p. Heimana z Łodzi. Mimo wyraźnej stipulacji umowy warszawskiej stawia się towarzystwa handlowe i zarobkowe polskie na równi z towarzystwami zagranicznymi a nie z gdańskimi.

Również nieprzychylnie i interesom Polski wprost szkodliwe stanowisko zajął senat w sprawie statystyki celnej jak i w sprawie kontyngentu na towary, które są zakazane do przywozu i wywozu z Polski. Zarządzenia gdańskie w tej dziedzinie powodują dla Polski nieobliczalne straty i tworzą wylom w całej gospodarce państwa polskiego, mimo że terytorjum Wolnego Miasta jest włączone przez traktat wersalski w obszar celny i gospodarczy Rzeczypospolitej Polskiej.

Wytworzyły się stosunki, których rządowi polskiemu tolerować nie wolno. Wolne Miasto Gdańsk nie tworzy dla Polski wolnego dostępu do morza, wskutek czego Polska i granica coraz częściej muszą szukać i szukają istotnie dróg do Polski i z Polski z ominięciem Gdańska dla uniknięcia trudności.

Rząd polski przedstawił całe położenie Wysokiemu Komisarzowi Ligi Narodów gen. Hakingowi w przekonaniu, że Wysoki Komisarz rozpatrzy dezyderaty polskie bezstronnie, w duchu traktatu wersalskiego i spowo-

duje zasadniczą zmianę stosunków.

W obecnym stanie rzeczy rząd polski zniewolony jest wziąć pod rozagę zawieszenie tych wszystkich przywilejów i ugodnień dla Gdańska, które dobrowolnie wprowadził w życie a dalej w tych wszystkich wypadkach, gdzie Gdańsk nie stosuje zawartych umów, zawiesić także ze swej strony wykonanie tych części umowy, które uzna za stosowne.

Jeśliby wskutek tego miały wynikać ku memu wielkiemu ubolewaniu znaczne trudności w dostawach żywności i opału dla ludności Wolnego Miasta i straty dla kupiectwa polskiego i gdańskiego, to odpowiedzialność spada wyłącznie na senat gdański, który ma jedynie egzekutywę na terytorjum Wolnego Miasta i który może w krótkim czasie usunąć wszystkie przeszkody dobrych stosunków między Polską a Gdańskiem. (AW.)

TELEGRAMY.

Konferencja w Lozannie.

Pierwsze posiedzenie.

LOZANNA 21 XI (P.A.T.) Szwajc. ag. tel. O godz. 11-ej przed połudn. odbyło się dzisiaj w zamku Ouchy pierwsze posiedzenie konferencji pokojowej, które było ściśle poufne. Nie wydano żadnego komunikatu.

Żądanie Włoch.

WIENIEN (AW). „Neue Wiener Abendblatt” donosi z Lozanny, że podczas wczorajszych obrad z Curzonem i Poincare Mussolini położył nacisk przede wszystkim na odszkodowanie jakie winny otrzymać Włochy za poniesione ofiary. Przez usta Mussoliniego Włochy domagają się zwiększenia udziału w reperacjach, rewizji układu z San Remo, dotyczącego podziału azjatyckich posiadłości Turcji między Francją i Anglią, jako też rewizji układu angielsko-greckiego w sprawie Dedekanezt.

W zamian za to, Włochy ofiarują pomoc wojskową na wypadek, gdyby trzeba było użyć środków przymusowych wobec Turcji.

Wreszcie Mussolini domaga się przyznania Włochom korzyści gospodarczych w Azji Mniejszej.

Żądania włoskie będą jeszcze przedmiotem badań rzeczoznawców, niewiadomo jednak czy kwestja reparacyjna Włoch będzie w Lozannie dyskutowana.

Nasi lewicowcy nie zrobiliby tego.

RYGA, 22.XI. (Pat.) Estońska agencja urzędowa donosi, że prezes parlamentu estońskiego Kuuk złożył swój urząd, wobec tego, że do władzy dochodzi grupa pracy i wskutek czego dwa najwyższe stanowiska w państwie znajdowałyby się w ręku jednej partii.

Ładny „dyplomata”.

GDANSK, (AW). Rząd lotewski wystosował do rządu litewskiego notę protestującą przeciwko stronnictwu pracy informacyjnej przedstawiciela litewskiego w Finlandji w celu zdyskredytowania Łotwy. Protest opiera się na fakcie, że przedstawiciel litewski w Helsingforsie rozpowszechniał fałszywe informacje, jakoby Łotwa wespół z Polską przygotowywała atak na Litwę.

Kurs marki polskiej za granicą.

Zurych 0.03¹/₂, Gdańsk 40.01¹/₂—0.23¹/₂, Berlin 40, Praga 0.15¹/₂—0.25¹/₂, Budapeszt 0.15³/₄—0.16²/₄.

Bunt w więzieniu wojskowym w Łodzi.

ŁÓDŹ, 22,11 — W niedzielę wybuchł bunt aresztantów wojskowych w więzieniu śledczym przy ul. Targowej. Więźniowie zaczęli demolować biura więzienne, część zaś usiłowała zbiec. Dopiero użycie broni przez straż więzienną zaprowadziło spokój. W czasie starcia z aresztantami dwóch więźniów zostało zabitych a sześciu rannych. Przeprowadzone natychmiast dochodzenie doprowadziło do wykrycia ośmiu agitatorów i sprawców całego zajścia, których też natychmiast oddzielono od reszty więźniów i przewieziono do innego więzienia.

Zaburzenie głodowe w Dreźnie.

BERLIN, — 21,11 Jak donoszą z Dreznia, doszło tam wczoraj po południu do zaburzeń na tle głodowym. W śródmieściu policja zmuszona była do interwencji. Demonstranci przy-

mowali policję gwizdami i gromkimi okrzykami a nawet nacierali na nią, tak że zmuszona była do użycia broni, skutkiem czego jest kilku rannych. Demonstranci większych szkód jednak nie wyrządzili, dzięki czujności policji i temu, że kupy pozamykali sklepy. Policja aresztowała kilka osób w tem jednego czecha i kilku innych cudzoziemców.

Echa nadużyć wyborczych na Wołyniu.

ŁUCK, 22. 11. (Pat.) „Dziennik Wołyński” podaje szczegóły rewizji, dokonanej przez komisję wojewódzką w sprawie nadużyć wyborczych. Komisja stwierdziła, że nadużycia wyborcze agitatorów listy mniejszości № 16 istotnie miały miejsce. Wojewoda Mickiewicz z zebraniem materialem wyjechał do Warszawy. Dokonane zostały aresztowania niektórych sołtysów. „Dziennik Wołyński” zamieszcza również oficjalny protest okręgowej komisji wyborczej przeciw nieprawidłowościom wyborczym.

Co niesie dzień?

KALENDARZYK.

Dnia 23 listopada 1922 r.

W dniu dzisiejszym obchodzi Kościół św. pamiętkę następujących Świętych Pańskich: św. Klemensa, Papię; św. Felicyty i św. Lukrecji, Dziewicy i Męczenniczki; św. Syrynusza, Męczennika; św. Amfilochiusza i św. Grzegorza, Biskupów; św. Trudo, Kapłana i Wyzn. oraz błogost. Jana Bonusa, Zakon.

Wypadki historyczne.

1609 Maryna Mniszchówna zaślubia cara Dymitra.
1793 Zamknięcie sejmu Targowiczan w Grodnie.

Powrót Pasterza. W dniu wczorajszym powrócił z Kalisza Naj. Pasterz diecezji, J. E. Ks. Biskup Zdzitowiecki.

Ogólne zebranie „Sodalicji Królowej Korony Polskiej”. W piątek dn. 24 b. m. o godz. 8 wiecz. w sali Tow. Krajoznawczego odbędzie się ogólne miesięczne zebranie „Sodalicji Królowej Korony Polskiej”, na którym ks. moderator dr. H. Kaczorowski wygłosi referat „O zadaniach Sodalicji”. Po referacie dyskusja. Zarząd prosi o przybycie na zebranie wszystkich członków. Pożądanem jest wprowadzenie sympatyków „Sodalicji”.

Złote gody. Znani w szerokich kołach miejscowego społeczeństwa państwo Aleksandrowstwo Górscy obchodzą 50-tą rocznicę ślubu. Z racji „złotych godów” ks. prałat dr. Czaplą odprawi w piątek dnia 24 b. m. w bazylice katedralnej uroczyste nabożeństwo na intencję małżonków, którym redakcja nasza ze swej strony życzy doczekania godów „brylantowych”.

Z Rady Miejskiej. Prezydjum Rady Miejskiej prosi pp. Radnych i Członków Magistratu o przybycie w pełnym składzie na posiedzenie Rady Miejskiej do Magistratu w sobotę dnia 25 listopada r. b. o godz. 8 wiecz. Porządek obrad: 1) Odczytanie protokołu poprzedniego posiedzenia, 2) Sprawa krótkoterminowej pożyczki 20 milionów mk. w Banku Kom.

Na czarna listę. Właściciele domu przy ul. Kościuszki № 13 sprzedali piękny dom niejakiemu Niedzielskiemu z Grudziądza. Wyrutek Niedzielski od razu odsprzedał z zarobkiem żydowi. Ostrzegamy przed Niedzielskim, nikczemnym sprzedawczykiem, który kręci się po różnych miastach u nas i na Pomorzu, aby wykupywać majątki narodowe i odsprzedawać je w obce ręce.

Na towarzystwo wspomaganie biednych. W dowód uznania zasług długoletniego członka Zarządu Włocławskiego Towarzystwa Wspo-

magania Biednych i opiekuna ochronki dla dzieci s. p. Jana Seyera, Zarząd i opieka dla uczczenia znacznej Jego pamięci jako współtowarzysza pracy społecznej, składają ofiarę na Dom Sierot zamiast wieńca na grób. Ksiądz kanonik Mikulski mk. 5.000 p. Ludwik Bauer 5.000, p. Buchard Helena 5.000, p. Eichenwaldowa Anna 15.000, p. Gaworska 5.000, p. Kielczewska 5.000, p. Pelczyńska 5.000, p. Kwiatkowski Antoni 2.000, p. Fabiszewska Jadwigą 2.000, p. Fabjanowski Wacław 5.000, p. Kowalewska Przemysławowa 5.000, p. Szymański Konstanty 5.000, p. Szkalowski Hipolit 5.000, p. Skierkowski Feliks 10.000, p. Vaedtkowa 10.000 mk. Ogółem 89.000 marek.

Oszuści teatralni grasują z „artystycznymi” nie mającymi nic wspólnego z artystem występami o czem pisała prasa tutejsza. Otóż Związek artystów Scen Polskich Filja w Bydgoszczy nadesłał nam wyjaśnienie, że z tymi osobnikami, podszywającymi się pod miano „artystów z Bydgoszczy” nic wspólnego nie ma. Byłoby wskazaniem, aby władze przy udzieleniu pozwoleń na tego rodzaju spektakle skrupulatniej badały legitymacje tych „artystów”. Każdy prawdziwy aktor posiada legitymację Zw. Art. Scen Pol. w Warszawie.

Stan zdrowotny. Za czas od 12 do 18 listopada r. b. stwierdzono w powiecie Włocławskim następujące przypadki chorób zakaźnych:

We Włocławku: 2 przypadki duru brzusznego, 1 przypadek płonicy, 35 przypadków odrv, 1 przypadek krztuśca, 1 przypadek gorączki połogowej.

Podwyższenie taryfy pocztowej. Ministerjum poczt i telegrafów komunikuje, że z dniem 1 grudnia r. b. nastąpi podwyżka opłat w ruchu pocztowym a mianowicie: od paczek wagi do 1 klg. 200 mk., do 5. kg. 800 mk., do 10 klg. 1700 mk., do 15 klg. 2600 mk., do 20 klg. 3500 mk.

Równocześnie podwyższono opłatę manipulacyjną przy paczkach wartościowych do 30.000 mk., podanej wartości o 200 mk., przy takichże paczkach ponad 80.000 mk. podanej wartości o 1000 mk. Z dniem 1 grudnia podnosi się też składowe do paczek za każdy dzień zwłoki w odbiorze o 100 mk.

O światło w klatkach schodowych. W bardzo wielu domach właściciele względnie dozorczy domów nie przestrzegają przepisu, nakazującego oświetlać bramy i klatki schodowe. Nieprzestrzeganie tego przepisu w wysokim stopniu utrudnia orjentowanie się w takim domu nie tylko obcym, policji, ale nawet mie-

szkańcom tych domów. Policja upoważniona jest do spisania, za niestosowanie się do tego przepisu, protokółów, w następstwie czego ściąganie to na właścicieli domów odpowiada kary. Wydatki, jakie gospodarz poniesie z oświetlenia bramy i klatki schodowej, ma prawo w myśl ustawy o ochronie lokatorów rozłożyć na lokatorów.

Znaczkii pocztowe. Ministerstwo poczt i telegrafów komunikuje, że nieprzewidywana dwukrotna w ostat nich czasach taryfa pocztowa spowodowała, że pewna ilość znaczków pocztowych o mniejszej wartości straciła zastosowanie. Ponieważ jednak zniszczenie tych znaczków pocztowych byłoby marnowaniem funduszu państwowego, wobec tego min. poczt wydało polecenie urzędem sprzedawania tych znaczków do frankowania listów. Przy tej sposobności min. poczt apeluje, ażeby tę małą niedogodność naklejania kilku znaczków ze względu na interes skarbu państwa przyjęła publiczność bez utyskiwania.

Projekt przemiany administracji kolejowej na Spółkę akc. W kołach kolejowych omawia się projekt przekształcenia obecnej administracji kolejowej na Spółkę akcyjną mieszaną, t. j. z udziałem kapitałów prywatnych. Udział Rządu byłby przeważający i składał by się z majątku kolejowego, kapitałisci prywatni zaś musieliby wnieść swe udziały w gotówce, co dałoby fundusz potrzebny na budowę nowych linii kolejowych i uzupełnienie taboru.

Skoro mowa o masonach...

W Rzeczypospolitej „z d. 18 b. m. W. por. czytamy:

P. Erenberg w „Kurjerze Porannym” pisze:

„Z całej historii wolnomularstwa wynikać się zdaje dość jasno, że popiera ono zawsze wszelkiego rodzaju fermenty i burze w organizmach społecznych, opartych na cywilizacji rzymskiego chrześcijaństwa... Zdaje się być pewnem, że służy ono nieraz wszelkiego rodzaju intrygom politycznym, których nici trzymane są przez czynniki ukryte, nieznane niższym braciom Łóz, nęconym tajemniczością organizacji i szczytnymi hasłami bądź to humanistycznymi, bądź to nacjonalistycznymi, wywieszonymi bardzo rozmaicie, stosownie do środowiska, podanego propagandzie danej Łoży».

Otóż Grzegorz Bostunicz, autor rosyjski, w świeżo wydanej książce „Masonstwo i Russkaja Rewolucja”. Nowy Sąd, Serbia, na str. 152, wśród kilku najwybitniejszych masonów polskich wymienia p. Józefa Piłsudskiego, a tuż za nim p. Patka, co zajmie pewnie p. Erenberga.

Wincenty Witos.

Na tle ostatnich zdarzeń.

Wincenty Witos taki „piast”,
Co nie chce wierzyć w Boga,
Więc też go za to z paru miast
Wylano, jak roroga.
Musiał pod stół na wiecach leżeć.
Tam modlił się dopiero,
I wtedy modłów jego treść
Ze strachu była szczera.
Policji pomoc dano mu,
Z Grybowa z nią uciekał,
Z Nowego Targu też co tchu
Dał nogę, ani zwlekał! —
I cóż, że kiedyś taki pan
Był w rządzie prezydentem,
Skoro ozora gorzki chrzan
Zblamował go ze szczeniem?
Wincenty Witos — jest to „piast”,
Co wiarę lekceważy:
Chwilka, a znajdzie się szast — chlast
Na długonosej twarzy!

Er.—El.

KILKUWIERSZÓWKI.

Z POLSKI I O POLSCE.

× Polacy w Ameryce postanowili się zjednoczyć, aby w ten sposób utrzymać i pielęgnować polskość.

Z CAŁEGO ŚWIATA.

× Do Berlina przybył Margan, największy bankier amerykański.

× W Kołach dyplomatycznych utrzymują, że ucieczka sultana może być uważana za zrzeczenie się tronu.

× Klajpeda zostanie ogłoszona jako wolne miasto na lat piętnaście.

× Pomiedzy sprzymierzonymi nastąpiło zupełne porozumienie co do polityki na Wschodzie.

× W Moskwie obradowano nad utworzeniem związku republik sowieckich.

× Partje socjalistów większości i socjalistów niezależnych w Gdańsku połączyły się w jedno stronnictwo.

× Kalifem wybrany został Abdul-Medzyd, posiadający wykształcenie europejskie. Dotychczas godność kalifa (który jest głową kościoła muzułmańskiego) należała zawsze do sultana tureckiego. Obecnie jak wiadomo kemałiści uchwalili przemienić Turcję na republikę.

× Z Nowego Jorku donoszą, że sowieci zamówili jakoby w Ameryce transport bawełny za 6 milionów dolarów.

× Urzędowo ogłoszone wyniki wyborów do sowietów w powiatach guberni moskiewskiej stwierdzają zupełną porażkę komunistów. Na 1319 członków sowietów gminnych i powiatowych obrano zaledwie 52 komunistów. W dwu powiatach do sowietów nie obrano ani jednego komunisty.

× W wyniku referendum, które się odbyło w Bułgarii 75 proc. głosujących wypowiedziało się za pociągnięciem do odpowiedzialności b. ministrów Grekowa, Daneva, Malinowa i Kasturkowa.

× W d. 1 listopada Rewel, stolica Estonji, liczył 126,000 mieszkańców. W tej liczbie było: Estończyków — 106,285, Niemców 9,962, Rosjan 4,671, żydów—2,239, Łotyszów—1,749, Polaków—384 itd.

HUMOR I SATYRA.

Gryzanie.

W „Musze” olbrzymi Polak
lży w karykaturze
Karlów gdańskich, co łązą
mu od stóp po skórze.
Ha, było iść za Dmowskim,
polityczny pyzie,
Sam widzisz, jak to przykro,
gdy robactwo gryzie!

Jak na złość!

Węgiel, nabiał, sól, nafta,
zapalki, tabaka,
Wszystko, coś dawniej kupił
za byle trojaka,
Dziś setki kosztuje,
ciężkie mamy czasy;
Lecz u pań coraz wyższe...
w trzewikach obcasyl

Er.—El.

OD WYDAWNICTWA

Stosownie do uchwały Związku wydawców pism codziennych wszelkiego rodzaju nadesłane zapowiedzi, wzmianki, komunikaty i okólniki bądź to prywatnych, bądź komunalnych i rządowych instytucji, dotyczące się zebrań, odczytów, i koncertów, rozporządzeń itp. będą umieszczane po uprzednim opłaceniu należności w administracji dziennika. W przeciwnym razie bez opłaty nie będą umieszczane.

KALENDARZ POWSZECHNY TRUSTOWY

na rok 1923

już wyszedł z druku.

Bogactwo treści, obfitość pięknych ilustracji, interesujący dział gospodarczy, przepowiednie pogody, mnóstwo pożytecznych drobiazgów sprawia, że Kalendarz niniejszy przewyższa roczniki poprzednie.

Skład główny w Księgarni Powszechnej.

Nabyć można we wszystkich księgarniach, kioskach i u sprzedawców pism.

Kupujcie Kalendarz Powszechny na rok 1923.

OBWIESZCZENIE.

Do rejestru handlowego Działu A. sądu okręgowego we Włocławku, w dniu 18 listopada 1922 r. wciągnięto następującą firmę pod Nr. 1806.

„Cegielnia „Zazamcze” Heide, bracia Szulc i S-ka. Celem spółki jest wyrób cegły selikatowej, dachówek i innych pokrewnych materiałów budowlanych oraz handel temi i podobnymi fabrykatami. Siedziba spółki znajduje się w osadzie pod Nr. 8 we wsi Zazamcze pod Włocławkiem. Spółka rozpoczęła czynności dnia 11 listopada 1922 r. Spółnikami są: 1) Otto Szulc (Włocławek ul. Toruńska Nr. 4), 2) Edward Szulc i 3) Aleksy-Artur i Kamelja - Wanda małżonkowie Heide, reprezentujący jeden udział (zam. we wsi Zazamcze po Włocławkiem). Spółka firmowa. Kierownictwo i zarząd interesami spółki należy wyłącznie do obu Szulców i Heidego, tego ostatniego w imieniu swoim i w imieniu żony Kamelji-Wandy Heide — razem i każdego z nich z osobna. Weksle i inne zobowiązania pieniężne winny być podpisywane przez Heidego i jednego z Szulców i tylko takie obowiązują będą spółkę. Indosy, cesje, przekazy, czek, pełnomocnictwa i umowy o kupno i sprzedaż towarów podpisywać będą dwaj którykolwiek z trzech zarządców - spółników. Korespondencję handlową, odbiór korespondencji po-

leconej, pieniężnej i wartościowej, pieniędzy, towarów, przesyłek i dokumentów załatwiać może za swoim podpisem którykolwiek ze spółników-zarządców. Spółka zawartą została na czas nieograniczony, z tem zastrzeżeniem, że spółnik pragnący wystąpić ze spółki, powinien na trzy miesiące naprzód zawiadomić o tem pozostałych współników przez notarialne wezwanie, doręczone na ręce jednego z nich w siedzibie spółki. W tym wypadku spółka nie rozwiązuje się, lecz pozostałym spółnikom służy prawo spłacić występującego spółnika na zasadzie bilansu, sporządzonego na dzień wystąpienia kosztem występującego. Jeżeli jednak w przeciągu jednego miesiąca od tegoż dnia pozostali spółnicy nie skorzystają z powyższego prawa spłaty, występującemu spółnikowi wolno będzie sprzedać swój udział w spółce za cenę według swego uznania obcemu, z którym spółka trwać będzie nadal na tych samych warunkach aż do czasu nastąpienia przyczyny prawnej do ustania spółki. Kamelja-Wanda Heide nie może przedsięwziąć żadnych czynności w imieniu spółki bez zgody obu Szulców i Heidego. W razie śmierci Aleksy-Artura Heidego, Kamelja-Wanda Heide obejmuje kierownictwo i zarząd interesami spółki łącznie z obu Szulcami.

Przyjmuję bieliznę męską do szycia. Robotę wykonywam solidnie, ul. Św. Antoniego, róg Stodółnej. Szulcowa.

Zamienie mieszkanie blisko dworca, dwupokojowe, wygodny. Żabia 2 mieszka 1.

Za wskazanie adresu zbója, zbrodniarza, który na cmentarzu rozbił ogrodzenie i ukradł prety żelazne przeznaczam mk. dziesięć tysięcy.

S. DZIEKANOWSKI
właściciel apteki.

Zawiadomienie.

Znany muzyk H. Birnbaum wrócił do Włocławka i udziela nadal lekcji muzyki wyłącznie na skrzypcach. Kurs na mandolinie w ciągu 6-ciu tygodni. Wiadomość: Cafe Imperial, cały dzień.

OFIARY.

Złożono w Administracji Słowa Kuj.

Na dom Sierot.

W dniu imienin p. Linde składa Jadzia mk. 5.000.

Odmrożenie. Maść (z krogutkiem) „Mrozol” leczy, goi ranki, zapobiega odmrażaniu się kończyn. Sprzedają apteki i składy apt.

Hemorojdy usuwa ból, pieczenia, swędzenia, krwawienia, zmniejsza guzy „Varicol” Czołki he- (żylaki) morojdowe (z krogutkiem). Żądać w aptekach i skład.

Egzeme, Liszaje i t. p.

usuwa maść „Lain Age” sprzedają apteki i składy apteczne. Apteka A. Gaseckiego w Warszawie.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Bilard w dobrym stanie, z piramidką kęścioną, można nabyć tanio. Wiadomość w Hotelu Polskim.

Dom piętrowy solidnie budowany w śródmieściu Włocławka. Cena 45 mil. mkp. Zameza 4 m. 3.

Garnitur mebli kryty pluszem z tremem. Wiadomość w Hotelu Polskim.

Kupię maszyny do szycia damską i krawiecką. Wiadomość: w administracji Słowa.

Magazyn mebli T. Dzieciolowski we Włocławku, ul. Cyganka Nr. 11 w podwórzu.

Majątek leśny, przestrzeni 160 włók. Zaraz do sprzedania. Cena 1 i pół miljar- da mkp. Zameza 4. m. 3.

Posesje we Włocławku, składające się z 4 domów murowanych i ogrodu owocowego. Cena 12 mil. mkp. Zameza 4. m. 3.

Pragnę zawiadomić Sz. Czytelników, iż otrzymałem świeży transport mebli, bardzo tanie i ładne. Wielkopolski skład mebli w Hotelu Polskim.

Potrzebna maszynistka obeznana z biurowością. Oferty sub. skrzynka poczt. 4.

Zgubiono kartę bezterm. urlopu Stanisława Janowskiego, wydaną przez P. K. U. Włocławek.

Zgubiono dowód osobisty Lejba Grosmana, wydany w Lubieniu.

Zgubiono kartę bezterm. urlopu Józefa Ossowskiego, wydaną przez P. K. U. Włocławek.

Zgubiono kartę powołania Zygmunta Sul-kowiaka, wydaną przez P. K. U. Włocławek.

120 marek za butelkę do piwa płaci browar. Włocławek Łęgska 28.

Kto chce rozwinąć swoje przedsiębiorstwo handlowe,
Kto chce zainteresować szerszy ogół swoją pracą,
Kto chce coś sprzedać lub kupić —
Niechaj się ogłasza
w Słowie Kujawskim

Kupujcie Pożyczkę Złotą!